

Ο «ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ» ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΟΣΜΑΣ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Είναι πράγματι αρκετά εντυπωσιακό να συζητάμε και μάλιστα ευρύτατα για σύνταξη τοπικών και περιφερειακών προγραμμάτων με πολυετή χρονικό ορίζοντα, όταν μέχρι χθές τα πάντα σχεδόν γίνονταν με ετήσια ταμειακά προγράμματα.

Είναι επιταγή άνωθεν ο «ολοκληρωμένος» χαρακτήρας των αναπτυξιακών προγραμμάτων για να εξασφαλισθεί η χρηματοδότησή τους, ή έχει αρχίσει να συνειδητοποιείται σιγά-σιγά η αναγκαιότητά τους για την ίδια την ανάπτυξη;

Όπως να νάχει το πράγμα ένα νέο στρώμα ανθρώπινου επισημονικού δυναμικού φαίνεται πως βρίσκεται υπό διαμόρφωση.

Οικονομολόγοι, τεχνικοί, γεωπόνοι, κλπ. βρίσκονται τώρα μαζί και όχι σε ξεχωριστά γραφεία, για να διαμορφώσουν την κοινή γωνία θεώρησης των τοπικών προβλημάτων και να σχεδιάσουν την αξιοποίηση των υπαρχόντων φυσικών πόρων, την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, την υποδομή που απαιτείται και θα φθάσουν μέχρι προτάσεις οργάνωσης της πολιτιστικής ζωής.

Για όλες αυτές τις «οικονομικές» δραστηριότητες χρησιμοποιούμε κάποιους δείκτες, με τους οποίους αξιολογούμε τόσο τις προσδοκίες, όσο και τα αποτελέσματα.

Εδώ θα σταθούμε σ' αυτό το σημείωμα.

Έχουμε δείκτες μεταβολής του εισοδήματος, των τιμών, του ΑΕΠ, της παραγωγικότητας. Έχουμε και δείκτες μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αλλά και της ραδιενέργειας που αποτελούν πεδίο διεθνικών πολιτικών αντιπαραθέσεων, για να πουληθούν κάποια προϊόντα και να αποκλεισθούν κάποια άλλα. Τίθεται επομένως στον κοινό νου το πρόβλημα της αξιοπιστίας των προς σύγκριση μεγεθών.

Για όσο χρονικό διάστημα τα προβλήματα της οικονομίας λύνονταν με βάση απλές μαθηματικές συναρτήσεις, π.χ. $Y = F(K, L)$, όπου τα οικονομικά μεγέθη ήταν μετρήσιμα, τα πράγματα ήταν αρκετά εύκολα.

Με την τεχνολογική επανάσταση η οικονομική θεωρία έπρεπε να μετρήσει τη συμβολή της τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία. Αλλά πώς ποσοτικοποιείται ένα ποιοτικό μέγεθος;

Σήμερα διανύουμε την εποχή της έκρηξης της πληροφορικής και της καθοριστικής πολιτικής και πολιτιστικής επιβολής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Έτσι δίπλα στις φράσεις: «Ο σωστός σχεδιασμός και η δυνατότητα πραγματοποίησής του με την κατάλληλη χρηματοδότηση αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος», γράφονται ή ακούγονται και κάποιες άλλες όπως: «Είναι απαραίτητο να γίνεται συνεχής ενημέρωση των κατοίκων. Πρόκειται να γίνει συστηματική προβολή του προγράμματος από την τηλεόραση», ή «Η συμβολή των

δημοτών ασφαλώς προϋποθέτει την ενημέρωση και πληροφόρησή τους».

Εύκολα παρατηρεί κάποιος μία νέα τεχνική (;) αντιμετώπισης των προβλημάτων. Υπάρχουν δύο διαφορετικοί δρόμοι προσέγγισης. Ο πρώτος καθαρά τεχνοκρατικός προσπαθεί μέσω της πληροφορίας να βελτιώσει ακόμη περισσότερο τα ήδη οριακά οικονομικά μεγέθη ή στην καλλίτερη περίπτωση να ενεργοποιήσει το υπάρχον «ανθρώπινο δυναμικό».

Η άποψη αυτή ανασύρεται για μία ακόμη φορά τώρα, σε μία εποχή στενότητας των χρηματοδοτικών πόρων, αναζητώντας νέα στηρίγματα.

Ο δεύτερος δρόμος είναι άποψη με εμφανή ποιοτικά κριτήρια. Βασική παραδοχή είναι ότι ο πολίτης είναι πολιτικό υποκείμενο και μόνο έτσι μπορεί να συμβάλλει στην διαδικασία ανάπτυξης όπου οι οικονομικές δραστηριότητες δεν θα αλληλοαναιρούνται, προϋποθέτοντας την καθοριστική συμβολή του «κοινωνικού τομέα».

Η συμμετοχή των πολιτών τόσο στο σχεδιασμό όσο και στο στάδιο υλοποίησης για να είναι δυνατή προϋποθέτει πρώτα να πεισθούν από την κεντρική διοίκηση ότι το κέντρο βάρους λήψης των αποφάσεων μετακινείται προς τη βάση και δεύτερο ότι τους δίνονται τα απαραίτητα στοιχεία (πληροφόρηση) ώστε να είναι δυνατή η συμμετοχή τους σ' όλα τα στάδια προγραμματισμού, ή τουλάχιστον να είναι δυνατή η κριτική τους παρέμβαση. Αν μιλούσαμε με χημικούς όρους τότε θα λέγανε πως η πληροφόρηση είναι ο θετικός καταλύτης.

Ίσως θα πρέπει να προσδιορίσουμε στο σημείο αυτό τι εννοούμε πληροφόρηση. Και ας αρχίσουμε αντίστροφα.

Ένα πρόγραμμα ασφάλισης αγροτικών προϊόντων ή ένα πρόγραμμα άρδρευσης νέων καλλιεργητικών εκτάσεων που εξαγγέλεται και εκτελείται χρηματοδοτούμενο από αρκετά εκ. δρχ. σίγουρα είναι αρκετά ενδιαφέροντα, δεν παύουν όμως και τα δύο να προσδίδουν στην εξασφάλιση «πελατείας».

Σήμερα έχει γίνει φανερό ότι δεν αρκεί μόνο η εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων. Χρειάζονται άτομα και φορείς σ' όλα τα επίπεδα που θα αναλάβουν υπεύθυνα τις πρωτοβουλίες αυτές, μέσα σ' ένα ευνοϊκό πολιτικό πλαίσιο.

Άρα θα μπορούσε κάποιος να σκεφθεί ότι χρειάζεται «νέου τύπου» πληροφόρηση. Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης βρίσκονται στα χέρια της κεντρικής εξουσίας, άρα με κάποια επέμβαση της κεντρικής εξουσίας, που ελέγχει τα Μ.Μ.Ε., μπορεί εύκολα να αλλάξει ο τύπος των πληροφοριών.

Όμως δεν είναι καθόλου έτσι. Τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα είναι ένας θεσμός υπό διαμόρφωση και σαν τέτοιος έχει να αντιπαλέψει με το υπάρχον δίκτυο σύλληψης, αξιολόγησης, και διανομής των πληροφοριών που τα αφορούν,

κάτι τρομερά δύσκολο, αν αναλλογισθεί κανείς ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση ένας θεσμός δεκαετιών, που μάλιστα τα τελευταία 5 χρόνια βρίσκεται υπό συνεχή «αναβάθμιση», δεν έχει καταφέρει να συνδεθεί ικανοποιητικά με τα Μ.Μ.Ε.

Αλλά κι αν ακόμα είχε «κατακτηθεί» ένα βήμα στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα από τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, θα ήταν προσαρμοσμένο σε μία γενικού ενδιαφέροντος ενημέρωση, για τον απλό λόγο ότι απευθύνονται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και άρα διαμορφώνει ανάλογη «γλώσσα».

Θα έπρεπε λοιπόν όλοι όσοι περί τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα ασχολούμενοι να συζητήσουμε και να βάλουμε στο «χορό» τους τοπικούς ραδιοσταθμούς και τον τοπικό τύπο. Η κοινωνία των πολιτών έχει ανάγκη από την αυτόνομη και πολυδιάστατη συμβολή όλων.

Μήπως πρέπει να μιλάμε για «εναλλακτικό δίκτυο πληροφόρησης»; Κάπως έτσι είναι. Η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού πρέπει να πάρει ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα, πιο εξειδικευμένο και πιο κοντινό στην υπάρχουσα πραγματικότητα.

Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ του Δήμου Ανωγείων, της Κοινότητας Ευδήλου Ικαρίας και του Κοινωνικού Ταμείου της ΕΟΚ για την χρηματοδότηση πρωτοβουλιών ανάπτυξης των περιοχών αυτών, στους όρους της σύμβασης περιλαμβάνεται και παράγραφος που προβλέπει διαδικασίες πληροφόρησης και ενημέρωσης του πληθυσμού.

Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά έχει συνειδητοποιηθεί η αναγκαιότητα της πληροφόρησης στην ελληνική περιφέρεια. Μιλάμε για συνειδητοποίηση, διότι δεν είναι μιά διαπίσωση που έγινε στο κέντρο, αλλά η δίψα των τοπικών στελεχών των φορέων ανάπτυξης, των συνεταιρισμών των στελεχών της Τ.Α. και των επιχειρήσεών τους.

Στην Ευρώπη χρησιμοποιούνται ευρύτατα παραγωγές VIDEO που συνοδεύουν τη διαδικασία εκπόνησης προγραμματικών ανάπτυξης και που έχουν ρόλο εκλαΐκευσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών.

Μήπως θάπρεπε και στην Ελλάδα να αρχίσει κάτι ανάλογο; Φαντασθείτε τη μελέτη ανάπτυξης της περιοχής Χ συνοδευόμενη από μια 20λεπτη παραγωγή VIDEO, που θα προκαλούσε το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του πληθυσμού. Θα ήταν πολύ αποδοτικότερη από μια προφορική παρουσίαση της μελέτης, ή μία ομιλία του κ. νομάρχη.

Λυπόμαστε που δεν μπορούμε να παραθέσουμε αριθμητικά στοιχεία μέτρησης του «συντελεστή πληροφορία» για να πείσουμε ακόμα κι αυτούς που έχουν ανάγκη από τη λύση ενός μαθηματικού τύπου.

Ας αρκεσθούμε σ' ένα νεολογισμό: «Η συμβολή της πληροφόρησης είναι αμέτρητη».